

רשת
שיעורי
תורה

היכלי תורה

ערש"ק פרשת וישב כב כסלו תשס"ט ♦ דף היומי בבלי: קידושין עב ירושלמי: גיטין ט

נושאי הדף בעלון

- קריאה על שמו של צדיק שנפטר מן העולם אחר שנולד הילד.....קידושין עב
- המפקיר עבדו.....קידושין עב
- תינוק מהול אם זה סימן מובהק ליהדותו.....קידושין עג
- נאמנות בעל המקח.....קידושין עג
- חשש לערבוב ילדים בבתי חולים.....קידושין עד
- שני רבנים במקום אחד.....קידושין עה
- מינוי גר לגבאי צדקה או לראש ישיבה.....קידושין עה
- אדם שבא מארץ רחוקה ואומר שהוא יהודי.....קידושין עו
- אין בודקים מן הסנהדרין ולמעלה.....קידושין עו
- כל משימות שאתה משים לא יהיו אלא מקרב אחיך.....קידושין עו
- אין בודקין לא מן המזבח ולמעלה.....קידושין עו
- גר שנשא גיורת לא תנשא לכהן.....קידושין עז
- מתי איסור חל על איסור.....קידושין עז
- נזיר שהיה שותה יין כל היום.....קידושין עז
- קידש כהן גדול אלמנה ובעלה לוקה שתים.....קידושין עח
- אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד.....קידושין עא
- כפתור ופרח.....עמוד 5

ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו שנה אתו ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי..

חלומו של יוסף שבשלו הוסיפו אחיו לשנוא אותו, לא תכנו של החלום היה זה שגרם לשנאה, רק עצם סיפורו של יוסף כי חלם חלום, היה סבה לעורר את שנאתם. כך ניתן ללמוד מלשון הכתוב שבאו בו דבריו של יוסף לאחיו בדבר החלום בשני חלקים. בתחלה נאמר 'ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו היינו, שספר להם את העובדה שחלם חלום, ועדיין לא גילה להם את טיבו. אחר כך חזר הכתוב ואמר 'ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי', וכאן בא פירוט מלא של מראות החלום. את התגברות השנאה של השבטים ליוסף מספר לנו הכתוב מיד בתחלה, כאשר גילה להם רק את עצם עובדת החלום. דבר זה טעון הסבר, בטרם נודע להם טיבו של החלום, מה היה בספורו של יוסף דבר שיגרור אותם לשנוא אותו, והלא עדיין היה להם לקוות שיבשר להם החלום טוב ולא רע.

אולם מהאמור בסמוך לעיל יתבאר לנו מה רע מצאו השבטים במה שהודיעם יוסף כי חלם חלום. כי לפני מעשה החלום כבר הגיעה השנאה ששנאו השבטים את יוסף למצב של 'לא יכלו דברו לשלם'. אמנם בודאי צריך לומר כי לא חדלו לגמרי מלבוא אתו בדברים, שאם כן היה די שיאמר הכתוב 'ולא יכלו דברו לשלם', אנו למדים שנמנעו רק מלדרוש בשלומו, אבל כאשר היו נצרכים אליו, או כאשר היה פונה אליהם בדברים, לא היו נמנעים מלדבר עמו. מכל מקום, מן המעט הזה, ממה שהקפידו שלא לדרוש בשלומו, היה לו ליוסף להבין כי אחיו שונאים אותו.

לכן כאשר בא יוסף וסיפר להם כי חלם חלום, היה להם מקום לתמוה עליו, והלא החולם חלום ורוצה שייטיבוהו לו, צריך שייטיבו לפני שלשה מאוהביו, וכמו שמבואר בשולחן ערוך (אורח חיים רכ א). מתוך הפליאה על יוסף כיצד עלה בדעתו לספר את חלומו לפני אנשים הנמנעים מלדרוש בשלומו, החלו לחשוד ביוסף כי הוא מפרש את מניעתם מלדברו לשלום באופן אחר מהאמת.

בשולחן ערוך (יורה דעה רמב טז) מובא: ויש אומרים דאין לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל, שנאמר 'ראוני נערים ונחבאו'. כאשר ראו אחי יוסף כי הוא מפרש את מניעתם מלדרוש בשלומו שלא כהלכה, ואין הוא מעלה כלל על דעתו כי הם רוחשים לו טינה, החלו לחשוד בו כי הוא מחשיב את עצמו כרבים לפי שמסר לו יעקב כל מה שלמד משם ועבר, ובזאת הוא מפרש את מה שלא דברו אתו לשלום, לפי שהם נוהגים בו כמנהג תלמיד החייב לנהוג כבוד ברבו.

לפיכך כאשר ספר להם יוסף כי חלם חלום, אף שלא פרט עדיין את טיבו, הוסיפו הם בשנאתו, מחמת שיחסו לו גאווה וגודל לבב עליהם, שהוא מחשיב אותם כתלמידיו שמפני כבודו אין להם לשאול בשלומו.

ע"פ יעלת חן

קריאה על שמו של צדיק שנפטר מן העולם אחר שנולד הילד

בסוגיין, 'זורח השמש ובא השמש' עד שלא כבתה שמשו של זה זרחה שמשו של זה.

בש"ת הרשב"ש (סי' רצא) כתב, רבי אברהם אביו של רבינו יונה ז"ל ואמו של הרמב"ן ז"ל היו אחים, ובתו של רבינו יונה היתה נשואה לשלמה בנו של הרמב"ן ז"ל, וכשנפטר רבינו יונה בטוליטלה היתה בתו מעוברת, וכשילדה ילדה בן זכר, והיה לו לקרותו משה כשם אביו הרמב"ן [כמנהג הספרדים שקוראים על שם זקנים בחייהם], אמר הרמב"ן ז"ל אע"פ שצריך לקרותו על שמי, אני רוצה שיקרא יונה על שם זקינו אבי אמו, משום 'זורח השמש ובא השמש' עד שלא כבתה שמשו של זה זרחה שמשו של זה, וכן היה שיצא ממנו אדם גדול והיה רב וגדול בישראל.

כיוצא בזה מבואר גם בספר **פדה את אברהם** (דרוש ד להספד) שכתב ר' אברהם פאלאג'י על אביו ר' חיים פאלאג'י, עוד אני אומר על הצדיק מה שעלה על לבי מראות גודל חכמתו, שהיה בקי בתלמוד בבלי וירושלמי ותוספתא ובאגדות ובפוסקים בהלכות גדולות אין חקר לתבונתו, ברוך שחלק מחכמתו, מבהיל הרעיון דודאי מגיד מראשית אחרית, מה שאמרו בקדושין, זורח השמש ובא השמש אמר אבא ב"ב וכי אין אנו יודעין שזרח השמש ובא השמש אלא עד שלא ישקיע הקב"ה שמשו של צדיק, הוא מזריח שמשו של צדיק חבירו, יום שמת ר"ע נולד רבינו וקראו עליו זורח השמש וכו'.

וכמו כן אני אמרתי על מוה"ר ז"ל כשבא לזה העולם זורח שמשו בתחילה, בא במקום **הגאון הגדול הרב חיים אזולאי** [החיד"א] ז"ל, וכלפי שמיא גליא שמוה"ר חיים ז"ל זרח השמש ונולד בשנת תקס"ו ביום י"ב אדר א', והגאון מוה"ר חיד"א ז"ל בא שמשו בשנת תקס"ו ב"ג אדר א'. ומצינו לומר שאלקים יודע שמוה"ר חיים בא במקום הרב החיד"א והוא שורש נשמתו, וידים מוכיחות שמוה"ר ז"ל אשר ישא את שמו, וגם בתורתו יצא מופלג בחכמה כמוהו.

ועיי"ש שהאריך לבאר שקודם נולד צדיק, ואח"כ נפטר הצדיק הקודם, ומפני שכשם שהלכה פסוקה היא שאסור לסתור ביהכנ"ס קודם שיבנו ביהכנ"ס אחר, שמא יהיה אונס ולא יוכלו לבנות אחר במקומו, כך גם בנוגע לצדיק, שכל שהוא לא נולד יש לחשוש שמא לא יוולד בשלום, שהרי על ג' עבירות נשים מתות בזמן לידתם, ולכן רק אחרי שהצדיק נולד, הצדיק שקדם לו נפטר.

המפקיר עבדו

המפקיר עבדו, יצא לחירות וצריך גט שחרור. ואם מת קודם ששחררו, הירש כותב לו גט שחרור.

תינוק מהול אם זה סימן מובהק ליהדותו

בסוגיין. מצאו מהול אין בו משום אסופי. כתב המאירי, מ"מ יראה לי שאם נמצא מהול וניכר שבידי אדם נעשה, אף בעיר שיש בה גויים דנין אותו כישראל. ובהפלאה (כתובות ספ"ק) כתב, שאסופי מהול דינו כישראל אפילו בעיר שיש בה רוב עכו"ם, מפני שהוא דבר שלא שכיח שיוולד מהול, אמנם במאירי משמע שדוקא אם ניכר שבידי אדם נימול.

בש"ת ישועות מלכו (אהע"ז סי' יז) כתב על גוי וגויה שבאו עם תינוק מהול שהוחזק מתחילה כבנם, ואח"כ אמרו שישראלית פנויה נתתו להם להניק אותו ואינם יודעים מי היא, ועכשיו בעבור שתי שנים רוצים למוסרו ליהודים שמקבלים אותו, וכתב **שהרשב"א והר"ן** (שבת קלה) כתבו שרק מיעוט נולדים נימולים ואין לחוש להם, וא"כ כאן כיון שהוא מהול יש להחזיקו שהוא יהודי.

וגם אנו רואים בחוש שהנולדים מהולים ניכר בהם ציצין המחוברין אע"פ שאינם מעכבים, וזה הילד מהול כהוגן, וגם אין לחוש שמלו אותו עתה, וגם כיון שבא מהנוצרים אין לחוש שהוא מהישמעאלים שמלים, ולכן הרוב מוציא מידי החזקה שהוחזק כבנם, וכתב שלצאת דעת הרז"ה שסובר שחוששים למיעוט שנולד מהול יטיפו ממנו דם ברית. ואחר שכתב שיחקרו הדבר היטיב מנין בא הילד הזה כתב, אמנם ודאי מצוה גדולה לקבלו בקהל ישראל, וטוב להטבילו בפני ג' לשם גירות וגם להטיף קצת דם ברית.

אמנם **בש"ת יהודה יעלה** (ח"א יו"ד סי' שעה) כתב שאמנם באמת מצינו סימן מילה בתורה לגבי יוסף שאמר לאחיו 'גשו נא אלי' ודרשו חז"ל שהראה להם לסימן שהוא מהול, וכ"כ **הפלאה** (שם). אך הקשה על זה מהגמ' בנזיר (סה). אר"י מוצא פרט למצוי וכו' שחוששים שם אולי נכרי הוא, ולהנ"ל צ"ע שהרי ניכר במילתו שישראל הוא, וצ"ע.

נאמנות בעל המקח

מוכר שלקח דמים משנים ואין ידוע מי נתן לו מדעתו ומי נתן לו בעל כרחו, אם המקח ביד המוכר נאמן המוכר לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי, וכן אם לקח דמים מאחד נאמן לומר למי מכר אף אם אומר שמכר למי שלא נתן הדמים. וי"א שדוקא אם אין ידוע מי נתן הדמים אלא ע"פ המוכר, אבל אם כבר ידוע ע"י עדים או הלוקחים מי נתן המעות, אין המוכר נאמן לומר שנתרצה למכור לשני. ואם אין המקח ביד המוכר אין המוכר נאמן לומר למי מכר, והרי הוא כעד אחד בלבד. וי"א שאם קיבל דמים רק מאחד נאמן לומר למי מכר, ואף אם אומר שמכר למי שלא נתן הדמים.

ואם נטל המוכר דמים משניהם ואינו יודע ממי נטל מדעתו וממי נטל בעל כרחו, בין שהמקח בידו בין ששניהם תופסים בו אין כאן עדות כלל, וכל אחד מהם נשבע כתקנת חכמים בנקיטת חפץ ונטל חצי המקח וחצי הדמים.

יום ראשון כד כסלו

קידושין עד

חשש לערוב ילדים בבתי חולים

בש"ת חלקת יעקב (אה"ע סי' כו) כתב שהמנהג היום במערב אירופה ושאר ארצות שרבים מנשי ישראל המעוברות הולכות לבית החולים הכללי בכדי להמליט שם עוברן, וכמובן דרובא דרובא בשם הם עכו"ם ומעודי אני מתרעם על זה, ואפרש שיחתי.

מקודם נפרש עיקרא דמילתא איך היא, אף דודאי לאו בכל ביה"ח שוה הוא הסדר והמשטר. נדבר מביה"ח הידוע לי, היולדות הן אחת או יותר בחדרים מיוחדים לעצמן, והלידה היא בחדר מרווח שבשם כל הנשים מולידות ילדיהן, ולאחר הלידה מוליכים האם לחדרה, והנולדים כל זמן היותם בשם אינם בצוותא חדא תחת אמם רק הם בחדרים מיוחדים תחת יד משמשות בביה"ח, רק איזה פעמים ביום נותנים הנולדים לאמם להניק. וכל אחד מהנולדים יש לו מיטה קטנה בפני עצמו ועל המיטה רשום שם הנולד בדיוק. וכשמוליכים הילדים לאמם להניק נותנים כמה ילדים על עגלה אחת ומחלקים כל נולד לאמו, בקיצור השם הוא רק על מיטת הילד, אכן יש כמה ביה"ח שנותנים תיכף אחר הלידה על יד הילד טבעת עם שם הילד. וגם זאת למודעי אשר כמעט רוב היולדות בכדי להשקיט מהם צער הלידה מקבלים מהרופא בסוף הלידה נארקאזע בלע"ז כדי שלא להרגיש צער הלידה, באופן שאינן רואות הנעשה בשם רק כשהם מקיצים משינתם הם רואות וולד הנולד. ואירע כמה פעמים שכמה נשים יולדות בבת אחת בחדר אחד או עכ"פ תיכף בזה אח"ז, ובאנו לדין המבואר בשו"ע (אה"ע סי' ד סל"ה) נשים שילדו בבית אחד כהן לוי ממזר, נאמנת חיה לומר זה כהן זה ממזר.

והאריך שם וכתב, שאף שודאי ח"ו להוציא לעז על הנולדים שם, אך לכתחילה לילך לבית החולים לפע"ד מי שיש לו דעה לחשוב עד כמה הדברים מגיעים, צריך לחשוש, שהרי אף ספק ספיקא שודאי מותר גם כן אין עושים בידים.

ומלבד זה יש לחשוש שבזמן מן הזמנים תהיה טעות שלא במתכוין. וכל איש כשיתבונן בדעתו להיכן הדברים מגיעים, והא חשש שלא יטמע בנו בין העכו"ם אף על חשש מני אלף צריך לחשוש. ועי' באבני נזר (יו"ד סי' שמב) שלמד מדברי הט"ז (או"ח סי' שו סק"ה, לענין המרה) שחשש טימוע בין העכו"ם עדיף מפיקוח נפש, ואם בפיקוח נפש אין הולכים אחר הרוב כל שכן לענין טימוע. וכיוצא בזה דן בשו"ת אבן יקרה (ח"ג סי' ב) לחשוש לאיזה טעות לענין יתומים שנתגדלו יחד בבית האסופים ויש לחשוש שהתערבו יהודים בנכרים, והוא מיירי בשאלתו לענין דיעבד.

והוסיף עוד בחלקת יעקב שכמה פעמים אנו קוראים בעיתונים דין ודברים אודות חילוף ילדים ומשפט השופטים בזה, למשל שהילדים כשיגיעו לשנת י"ג יכריעו בעצמם לאיזה מהאבות הם רוצים להיות שייכים. הרי שדבר זה מצוי. וסיים שצריכין להיזהר ולעשות כל טצדקי להשגיח גם בעצמו ולא לסמוך רק על ביה"ח, באופן שמוכרחין לילך בשם, וזה אפשר בביה"ח כזה שאין בשם נולדים הרבה, והחכם עיניו בראשו.

אך בשו"ת משנה הלכות (ח"ב סי' כא) חלק על דבריו וכתב שאין לאסור לילך לביה"ח, מאחר שיש חיוב לילך לביה"ח בשעת לידתן כיון דכל הנשים בחזקת סכנה הן בשעת לידתן. וע"ע נשמת אברהם (יו"ד סי' קנד ס"א) לענין משי"כ שם בשו"ע שנכרית לא תילד לישראלית שמא תאמר שהוולד נפל וכיוצא בזה, שאמר בעל המנחת שלמה שנראה שבית חולים צבורי, כיון שדואג וחרד לשם טוב וגם יש פקוח של הרבה אנשים, מסתבר דלא מרעי נפשייהו.

יום שני כה כסלו

קידושין עה

שני רבנים במקום אחד

בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"א סי' קכו) נשאל על אודות שני תלמידי חכמים בעיר ששניהם רוצים להיות ברבנות והנהגת העיר, ושניהם ראויים לאותה איצטלא, ואצל הצבור שניהם כאחד טובים, והם יסכימו לקבל את שניהם, האם ראוי לעשות כן, או שמא כשם שאין מושחין שני כהנים גדולים, כך גם אין שני רבנים למקום אחד, וכמו שאמרו בסנהדרין (ח.) דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור.

והשיב ממה שאמרו בסוגיין, אתי לקמיה דרב יוסף, א"ל וכו' רב ביבי דגברא רבא הוא ליעיין במילי דשמיא, ומר ליעיין במילי דמתא. ומוכח שא"ל לשני מלאכים שישתמשו בכתר אחד בענין אחד, אלא שלכל אחד יהיה מינוי מיוחד למה שראוי לו. ואם שניהם שקולים, בחיק יוטל הגורל ומה' משפטם יצא.

[וע"ע בגליוני הש"ס (פסחים קיב.) שדן מסוגיין על דברי השבות יעקב] על המנהג הדר דוקא למנות תלמידי חכמים למנהיגי הקהל].

מינוי גר לגבאי צדקה או לראש ישיבה

בדעת תורה (יו"ד סי' רנו סק"א) כתב ללמוד מסוגיין וממדרש רבה (נשא פרשה ט) שגר אסור להיות גבאי צדקה, אלא אם אמו מישראל. וציין גם לתשובות הרשב"א שכתב, שכל מה שנחשב לשררה, פסולים לזה גרים.

והנה בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ד סי' כו) נשאל על מינוי גר למלמד או מגיד שיעור או משגיח, או אפילו ראש הישיבה. וכתב שאי אפשר ללמוד לענין זה מכך ששמעיה ואבטליון היו גרים ולימדו תורה ברבים, כיון שלא ברור לנו בדיוק יחוסם של גדולים אלו, אם לא היתה אמם מישראל, ולבד מזאת לא שייך לדינא להוכיח מהם, שהרי הם היו הכי גדולים בתקופתם, והיו בשלשלת הקבלה, ומי יודע אם לא היה הוראת שעה, וכעין שהיה בדבורה הנביאה שהיתה שופטת, ומה שייך להתדמות להם.

אבל למעשה יש לידע, שהמצווה של 'ואהבתם את הגר' (דברים י ט) מחייבת אותנו לקרובם, ולפיכך אחר ישוב גדול נראה, שאין להחשיב דברים אלו בזמנינו כענין של מעשה שררה, כיון שעיקר תפקיד של ישיבה הוא ללמד לתלמידים כשהם רוצים, ומה שיש כח להמנהלים וראשי הישיבה על התלמידים לסלקם, או שלא לקבל אותם לכתחילה וכדומה, אין זה אלא כמו שררה של בעה"ב על פועליו, שאין זה מעין מינוי לשררה כלל, ולפי זה משרות אלו אינם אלא כמילוי תפקיד וכעניין של עסק וא"כ גרים מותרים בהם.

ובשו"ת להורות נתן (ח"ג סי' עג) האריך לדון לאסור למנות גר לרב שהוא ענין של שררה, אך כתב שכל זה במינוי בתואר רב ומרא דאתרא, אך אפשר למנותו למורה הוראה כיון שאין בזה שררות וכפייה, שהמורה בא רק להורות את האסור והמותר ואין בכוחו לכפות, וגם אין בו ענין של שררה כמו רב שדבריו נשמעים בכל דבר. ועיי"ש (סי' עד) מה שהביא בזה בשם החת"ס. וע"ע בתשובות והנהגות (ח"ג סי' שה) על מינוי גר לר"מ בישיבה.

בתשובות והנהגות (ח"א סי' תלח) דן, אם לגיורת מותר לשמש כמנהלת לבית חינוך לבנות, וכתב להתיר מכמה טעמים שאין זה שררה בכפייה, וכן שאין זה מינוי על הציבור, עיי"ש.

קידושין עו

אדם שבא מארץ רחוקה ואומר שהוא יהודי

בשו"ע (אבהע"ז סי' ב ס"ב) פסק המחבר, כל המשפחות בחזקת כשרות. והב"ש העלה להחמיר כשאין משפחתו ידועה לנו לחוש לספק ממזר.

בבאר היטב (סי' ב סק"ד) כתב, מי שבא מארץ רחוקה, צריך ראיה שהוא יהודה, אפילו כשמדבר בלשון יהודי ומתנהג בדת ישראל.

אך בפתחי תשובה (שם סק"ב) הביא בשם השער המלך (איסו"ב פ"ב ה"ה) שאין צריך שום ראיה שהרי כל המשפחות בחזקת כשרות הם.

ובשו"ת האלף לך שלמה (אבהע"ז סי' טו) כתב, הנה מנהגנו באמת שכל איש ואשה הבאים להנשא אין חוקרין ודורשין אחר משפחותיהן כלל, ובע"כ דנהיגין כהסוברים דלא חיישינן להכי, ובפרט דהוי כדיעבד אם נאסר אותה להנשא, וגם לכהן נראה דאין להחמיר בזה כיון דסוגיא דעלמא לא נהגו כן, ואין מדקדקין אחר שום משפחה, רק כל אשה הבאה להנשא מחזקינן אותה בחזקת כשרה להנשא לכהן ואין מצריכין להביא ראיה.

ובערוך השולחן (אבהע"ז שם סי"ג) כתב שאדם שיש לו משפחה א"צ כלל לראיה, וראיה א"צ רק לאיש בודד שבא ממרחקים ולא ידענו לו משפחה שיש ליהרר שלא להתחתן באיש זה וכן באשה שאינה ידועה.

אין בודקים מן הסנהדרין ולמעלה

אין מעמידין בסנהדרין בין בגדולה בין בקטנה אלא אנשים חכמים ונבונים, מופלגין בחכמת התורה בעלי דיעה מרובה, יודעים קצת משאר חכמות כגון רפואות וחשבון ותקופות ומזלות ואיצטגנינות ודרכי המעוננים והקוסמים והמכשפים והבלי ע"ז וכיוצא באלו כדי שיהיו יודעים לדון אותם, ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראלים המיוחסים הראויים להשיא לכהונה, שנאמר והתיצבו שם עמך בדומין לך בחכמה וביראה וביחס.

כל משימות שאתה משים לא יהיו אלא מקרב אחיך

אין מעמידין מלך מקהל גרים אפילו אחר כמה דורות עד שתהיה אמו מישראל, שנאמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא, ולא למלכות בלבד אלא לכל שררות שבישראל, לא שר צבא לא שר חמשים או שר עשרה, אפילו ממונה על אמת המים שמחלק ממנה לשדות, ואין צריך לומר דין או נשיא שלא יהא אלא מישראל, שנאמר מקרב אחיך תשים עליך מלך כל משימות שאתה משים לא יהו אלא מקרב אחיך.

אין בודקין לא מן המזבח ולמעלה

אי זהו כהן מיוחס כל שהעידו לו שני עדים שהוא כהן בן פלוני הכהן ופלוני בן פלוני הכהן עד איש שאינו צריך בדיקה והוא הכהן ששימש על גבי המזבח, שאילו לא בדקו בית דין הגדול אחריו לא היו מניחין אותו לעבוד, לפיכך אין בודקין מהמזבח ומעלה ולא מן הסנהדרין ומעלה שאין ממנין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראלים מיוחסים.

קידושין עז

גר שנשא גיורת לא תנשא לכהן

גר שנשא גיורת, וילדה בת, לא תנשא לכתחלה לכהן אפילו בתה עד כמה דורות, אע"פ שהורתה ולידתה בקדושה. ואם נשאת לכהן, לא תצא. ואם יש בה צד א' של ישראל, כגון גר שנשא ישראלית או ישראל שנשא גיורת, הבת מותרת לכהן לכתחלה. וה"ה למשוחרר שנשא ישראלית או ישראל שנשא משוחררת.

איזו היא חללה

איזו היא חללה, זו שנולדה מאיסורי כהונה, כגון כהן הדיוט שבא על הזונה או על הגרושה, וכהן גדול שבא עליהן או על האלמנה, או שנשא בעולה ובא עליה, הרי אלו נתחללו לעולם. ואם הוליד ממנה, בין זה שחיללה בין אחר, הולד, בין שהוא זכר בין שהוא נקבה, חלל, והיא עצמה נתחללה בביאתו משהערה בה, בין שבא עליה בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, והוא שיהיה כהן מבן ט' שנים ויום אחד ולמעלה, והנבעלת מבת ג' שנים ויום א' ומעלה. אבל כהן שקידש אחת מאיסורי כהונה, ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין, לא נתחללה. אבל מן הנישואין, אף ע"פ שלא נבעלה, נתחללה, שכל נשואה בחזקת בעולה היא אע"פ שנמצאת בתולה.

מתי איסור חל על איסור

כלל גדול הוא בכל איסורים שבתורה שאין איסור חל על איסור אלא א"כ היו שני איסורין באין כאחת, או שהיה האיסור האחד מוסיף דברים אחרים על אותו האיסור, או אם היה כולל דברים אחרים עם איסור זה. לפיכך אשה שהיתה אלמנה ונעשית גרושה ונעשית חללה ונעשית זונה ובא עליה כהן גדול אחר כך לוקה ארבע מלקיות על ביאה אחת, לפי שהאלמנה אסורה לכהן גדול ומותרת להדיוט, חזרה להיות גרושה נוסף בה איסור ונאסרת לכהן הדיוט, לפיכך נוסף בה איסור אחר על איסור האלמנה ועדיין היא מותרת לאכול בתרומה, נעשית חללה נוסף בה איסור שהרי נאסרת בתרומה ועדיין היא מותרת לישראל, נעשית זונה הואיל ויש שם זנות שאוסרה על ישראל אם זינתה אשתו ברצון נוסף בה איסור אחר, והוא הדין לכהן הדיוט שבא על הגרושה שנעשית חללה ואחר כך זונה שהוא לוקה שלש על ביאה אחת, אבל אם נשתנה סדר זה אינו לוקה אלא אחת.

נזיר שהיה שותה יין כל היום

נזיר שהיה שותה ביין כל היום כולו אע"פ שהוא חייב לשמים על כל רביעית ורביעית אינו לוקה אלא אחת משום יין ואחת דלא יחל דברו כמו שבארנו, ואם התרו בו על כל רביעית ורביעית ואמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחד ואחד, מדברי סופרים שאסור לנזיר לעמוד במושב שותי יין ויתרחק ממנו הרבה שהרי מכשול לפניו, אמרו חכמים סביב לכרם לא יקרב.

קידש כהן גדול אלמנה ובעלה לוקה שתיים

קידש כהן גדול אלמנה ובעלה לוקה שתיים, אחת משום אלמנה לא יקח, ואחת משום לא יחלל, ובין כהן גדול ובין כהן הדיוט שנשא אשה מן הארבע ולא בעל אינו לוקה.

אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד

מלך שמת לו מת אינו יוצא מפתח פלטרין שלו, וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והוא מיסב על הדרגש, ואם נכנס לעזרה והיה מזרע דוד ישב, שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד, שנאמר ויבא המלך דוד וישב לפני ה'.

האב שנתן רשות לשלוחו לקדש בתו

האב שנתן רשות לשלוחו לקדש בתו, והלך הוא וקדשה לאחר, ושלוחו קדשה לאחר, איזה מהם שקדם הוו קידושין. ואם אינו יודע איזה קדם, אסורה לשניהם וצריכה גט משניהם.

האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה

אם קיבל שלוחה קידושין מאחר, והיא בעצמה קיבלה קדושין מאחר, ואין ידוע אם קדושין שקבל שלוחה קדמו לשלה או שלה קדמו, אסורה לשניהם, וצריכה גט משניהם. ואם רצו, אחד נותן גט ואחד כונס. ומקדשה קידושין אחרים. במה דברים אמורים, ברחוקים, אבל אם קדשה השליח לאב, וקידשה היא בעצמה לבן או לאח, שניהם נותנין גט ואסורה לשניהם.

קדשה אביה בבקר וקידשה עצמה בערב

קדשה אביה בבקר וקידשה עצמה בערב, ושניהם ביום שנשלם בו ששה חדשים של ימי נערות, ובדקה ומצאוה בוגרת, מחזיקים אותה בחזקת בוגרת וקידושי האב אינם כלום. ויש מי שאומר דאפילו אינה מכחישתו לומר שבאו הסימונים בבוקר. ויש מי שאומר דדוקא מכחישתו, אבל באינה מכחישתו צריכה גט משניהם.

היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה

הבודק את החבית להיות מפריש עליה והולך [שבדק את החבית לדעת אם היא בחזקתה שלא החמיצה, כדי שיוכל להפריש ממנה על שאר חביות] ואחר כך כשחזר ובדקה נמצאת חומץ ואין ידוע מתי החמיצה, [כל תרומה שסמך עליה משהחמיצה, לא תיקן] ומעת שבדקה עד שלשה ימים ודאי יין, וכל יין שחשב אותן הימים שהתרומה שלו בחבית זו הרי הוא מתוקן, מכאן ואילך ספק וצריך להפריש ממנו תרומה שנייה.

לרישום ועדכון שיעורי תורה ניתן לשלוח

פקס ל: 03-543-5757

כפתור

אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו

וכן אור נשמתו ושפעו בכל דור ודור בכל צדיק, ולכך קאמר הגמ' משה שפיר קאמרת, ופירש"י לכל תלמיד חכם קרא משה, ופי' האר"י ז"ל, כי נשמת משה ניצוץ בו, וזו היא הכונה, כי המן שמח שמת בו משה ואפס מגינם, והוא לא ידע שבז' באדר מת אבל תיכף נולד משה, כי זרח השמש וכו', ותמיד לישראל עזר ומגן, ולכך נאמר נולד משה לאחר שאמר מת משה, להורות כי אחר מותו תיכף נולד משה אחר, כי לא אלמן ישראל מאלקים, ותמיד משפיע וישלח לנו עזר וקדוש משמים להיות לנו למגן כמשה רבינו ע"ה.

(יערות דבש, חלק ראשון דרוש ג)

לאפוקי מצרי שני דאין זרעו פסול דכתיב בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה'

'לא תתעב אדמי כי אחיך הוא לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו. בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה'. אמר ראה נא מה גדל רוע מדות כפיות טובה גם שלא עשה הרעה בפועל מאשר בחרב יצא לקראת רעהו להמיתו. כי הלא עמון ומואב היו לך כפויי טובה שלא קדמו אתכם בלחם עם היות שלא חסר לכם לחם ומים מאתו יתברך. וכן אשר שכר עליך וכו' עם היות שלא שוה לו ולא אבה ה' אלהיך לשמוע וכו'. ועם כל זה על רוע מדת כפיות טובה אסרתים לעולם לא יבאו בקהל לך. ואדום ומצרים שיצאו לקראתך בחרב כאומרו 'פן בחרב אצא לקראתך' (במדבר כ יח) ומצרים אמרו 'אריק חרבי תורישמו ידי' (שמות טו ט) לולא ה' שהיה לנו ועם כל זה לא תתעב וכו' דור שלישי יבא בקהל ה'.

וראיתי מי ששאל למה לא קצף ה' על אדום שלא קדמו בלחם ובמים. ואפשר בזה לומר כי זה כיוון הוא יתברך בטעם אומרו לא תתעב אדומי כי אחיך הוא, כלומר לא הותר לנטור איבה לקרובים וזה אחיך הוא, והוא קרוב למאמר הכתוב לא תטור את בני עמך. אך במה שכתבנו למעלה, כי מאמר רבותינו ז"ל - הוא במדרש רבה - כי מה שהאשימו ה' לא היה רק על היותם כפויי טובה על מה שהיטיב אברהם את לוט, אין כאן שאלה. שלא נתחייבו אדום שיענשו על כפיות טובה, ואין ענין מה שהיה ראוי לתעב את שני אלה כי אם על מה שחרב פתחו נגד ישראל, אלא ששומר לזה בחיבת הקורבה ולזה לשלא נהיה לו כפויי טובה על האכסניי טובה כי גרים היינו בארצו כאשר ירד יעקב מצרימה.

(תורת משה להאלישיך ז"ל דברים כג ח-ט)

כל משימות שאתה משים לא יהיה אלא מקרב אחיך

'ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל' וכו' (שמות יח כא). הנה אמר 'מכל העם', ובמעשה נאמר (שם שם כה) 'ויבחר משה אנשי חיל מכל "ישראל'.' והנראה דיתרו אמר מכל העם, היינו גם אם יהיו אנשי חיל מערב רב יקח אותם לשופטים, ואדונינו משה לא רצה למנות שופטים מערב רב, כי כל משימות שאתה משים לא יהיה אלא מקרב אחיך, על כן בחר רק מכל ישראל.

(אגרא דכלה, יתרו)

מכניסים את האור הביתה.

תלמוד בבלי 'עוז והדר' מהדורת פריעדמאן

הכל ערוך מחדש בשיא היופי וההדר, כולל הרי"ף המרדכי והתוספתא, בעריכה אמיתית ומדויקת ע"פ דפוסים ראשונים וכת"י כולל הוספות רבות ותיקונים שנשמטו מש"ס וילנא, נוספו רבבות מראה מקומות חדשים עם מאות חיבורים והוספות חדשות ביניהם חידושים ממאורי הדורות מכת"י יחידים בעולם.

להגדיל תורה ולהאדירה

מוקד הזמנות:

1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

תלמוד בבלי המבואר

שֵׁפָה בְּרוּרָה

לראשונה בעולם התורה

כל מסכת מבוארת בכרך אחד בתוספת מדורי עיון והלכה
המהדורה היחידה שזכתה לברכתם ולהסכמתם של כל גדולי ישראל שליט"א

—מצא!

שפה ברורה
מסכת בבא קמא

עד כה הופיעו מסכת סוכה,
ביצה, גיטין, קידושין, בבא קמא

מבצע למסכת בבא קמא
רוכשים כרך ומקבלים
חוברות 'שפה ברורה'
לנוחות הלומדים

כרך גדול ₪ 99
כרך פנינים ₪ 79

למדינת ישראל ולעם ישראל

להגדיל תורה ולהאדירה

להשיג בכל חנויות
הספרים המובחרות